

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tutoropettajatoiminta perusopetuksessa – havaintoja ja suosituksia

Matti Pennanen

Koulutuksen tutkimuslaitos

Tutoropettajatutkimus

- Koulutuksen tutkimuslaitos toteuttaa Opetushallituksen toimeksiannosta tutkimuksen perusopetuksen tutoropettajatoiminnasta.
- Tutkimuksen tavoitteena on selvittää tutoropettajatoiminnan nykytilaa ja antaa suosituksia kehittämisen painopisteistä jatkossa.
- Aineisto
 - Opetushallitukselta saatu ennakkoaineisto
 - Opettajakysely keväällä 2020 (vastaajia 625)
 - Asiantuntija- ja pienryhmähaastattelut syksyllä 2020
- Loppuraportti keväällä 2021

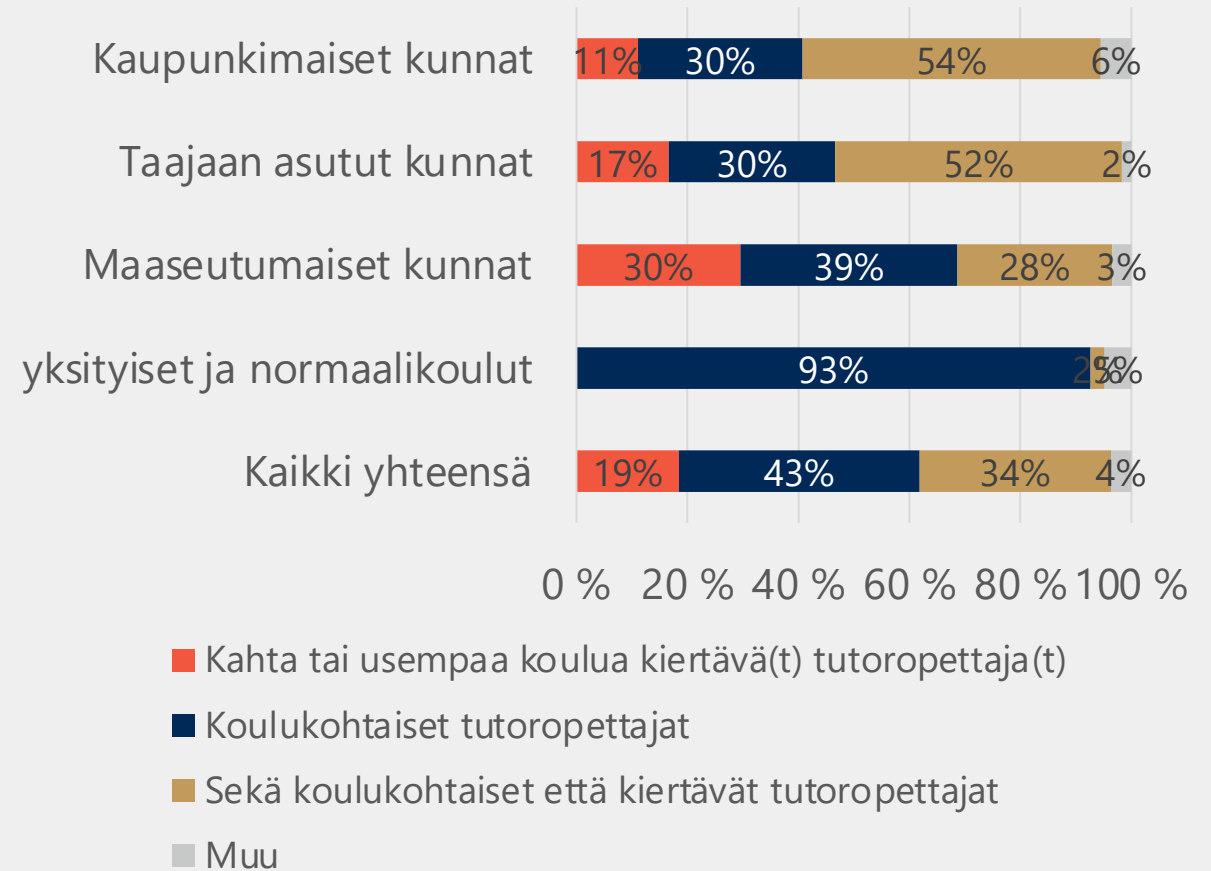
Tutoropettajatoiminnan valtionavustuksien hakijamäärät

Opetuksen järjestäjäkohtainen rahoitus		Hakeneet				Myönnetty
		Kunta	Normaali koulu	Yksityinen	Yhteensä	Yhteensä
2016	Koulutus ja osaaminen	244	4	40	288	288
	Toiminta	249	5	43	297	297
2017	Toiminta ja osaamisen kehittäminen	240	6	36	282	280
2018	Toiminta ja osaamisen kehittäminen	233	5	25	263	263
2019 syksy	Toiminta ja osaamisen kehittäminen	201	6	24	232	231

Tutoropettajien määrä ja opetuksen järjestäjien käyttämä tutoropettajamalli

Vuoden 2017 kysely	Koulukohtaiset tutoropettaat		Kiertävät tutoropettajat	
	keskiarvo	lukumäärä	keskiarvo	lukumäärä
Kaupunkimaiset kunnat	22	1105	5	234
Taajaan asutut kunnat	6	322	3	142
Maaseutumaiset kunnat	2	243	1	119
Yksityiset ja normaalikoulut	2	71	0	1
Kaikki yhteensä	7	1741	2	496

Tutoropettajatoiminnan sisältöjen toteutuminen ja tutoroinnin vaikutus

Sisällöt	Vastaajajoukko	Sisältöalueen toteutuminen		Tutoroinnin vaikutus	
		1=erittäin huono... 5=erittäin hyvä		1=ei lainkaan... 4=paljon	
		Ka	Kh	Ka	Kh
Pedagogiset digitaidot	tutorointiin osallistuneet opettajat	3,20	0,69	2,49	0,78
	tutoropettajat	3,00	0,55	2,83	0,59
Opetussuunnitelma-osaaminen	tutorointiin osallistuneet opettajat	3,52	0,52	1,98	0,72
	tutoropettajat	3,36	0,35	2,29	0,62
Yhteisöllinen toimintakulttuuri	tutorointiin osallistuneet opettajat	3,69	0,57	1,96	0,73
	tutoropettajat	3,68	0,55	2,13	0,65

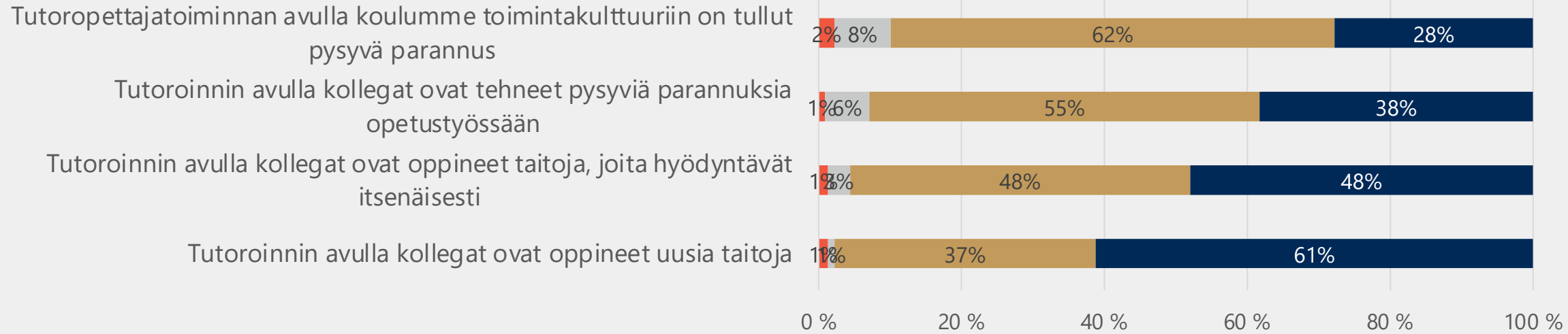

Mitä tutorointi oli edistänyt eniten sisältöjen osa-alueista?

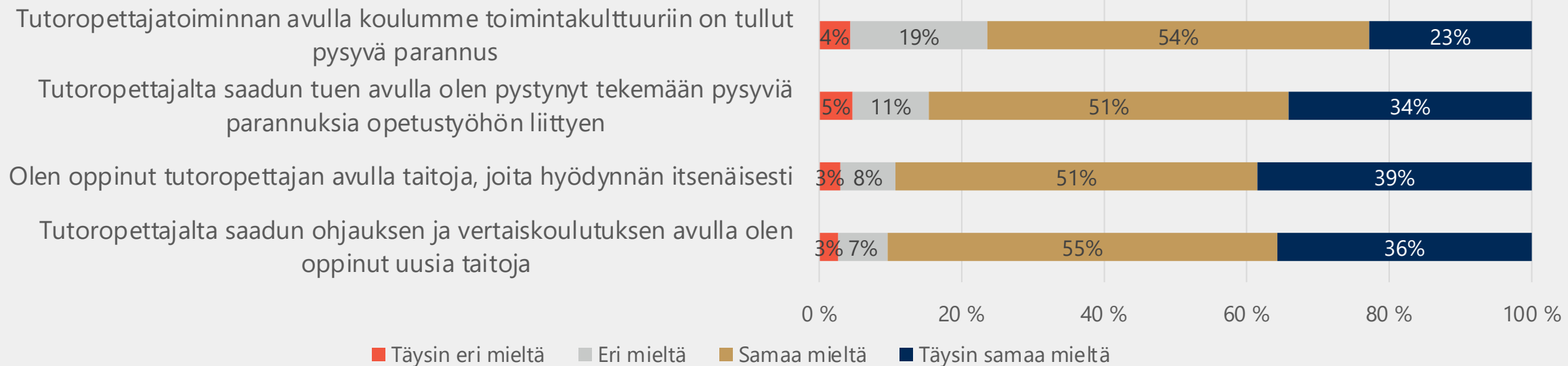
- Pedagogisten taitojen osalta tutorointi oli auttanut eniten opettajien kykyä käyttää koulun tvt-laitteita ja ratkaista tavanomaisia tvt-ongelmia opetustilanteissa, sekä erilaisten digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä.
- Opetussuunnitelmaosaamisen osalta tutorointi oli auttanut eniten opettajia opetussuunnitelman toteuttamista, opetussuunnitelman ymmärtämistä, sekä monipuolisten oppimisympäristöjen käyttöä.
- Yhteisöllisen toimintakulttuurin kannalta tutorointi oli auttanut eniten uusien ideoiden kokeilemisestä, onnistumisen kokemusten jakamisesta sekä parantanut työyhteisön asennetta muutoksia kohtaan.

Tutoroinnin vaikutusten siirtyminen opettajien osaamiseen ja työskentelyyn *tutoropettajien* arvioimana

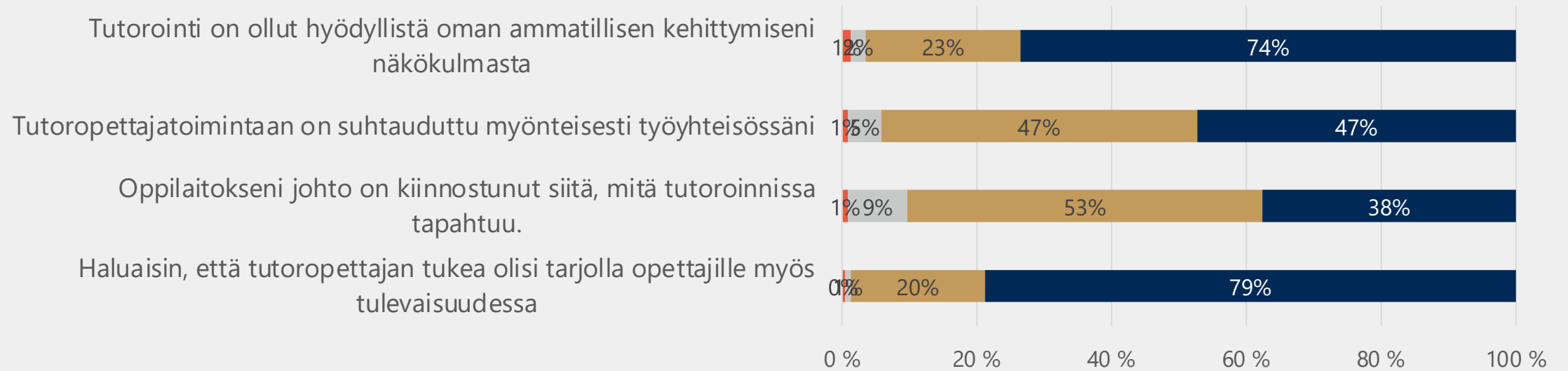

Tutoroinnin vaikutusten siirtyminen opettajien osaamiseen ja työskentelyyn *opettajien* arvioimana

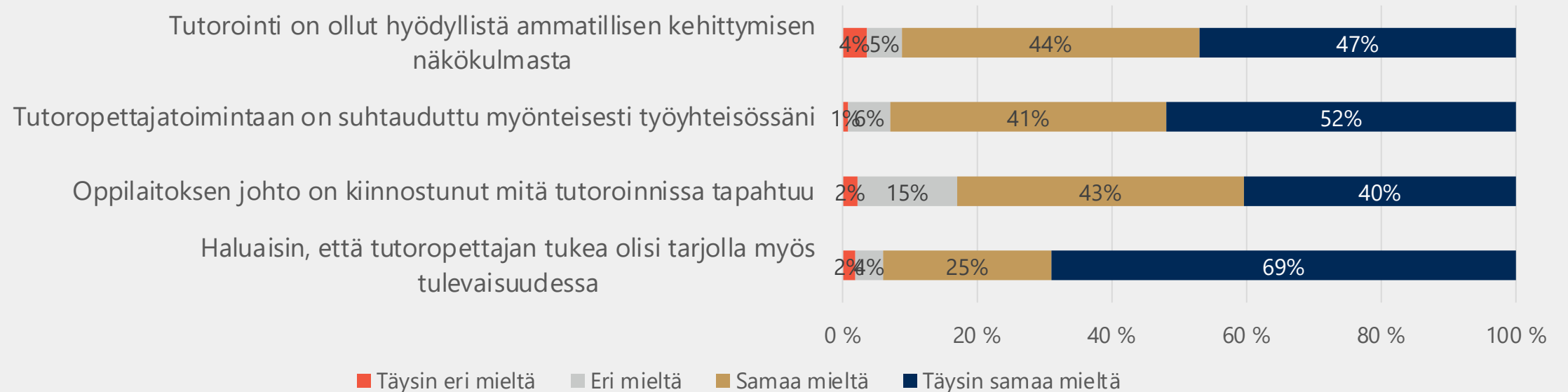

Tutoropettajuuteen suhtautuminen *tutoropettajien* keskuudessa

Tutoropettajuuteen suhtautuminen *opettajien* keskuudessa

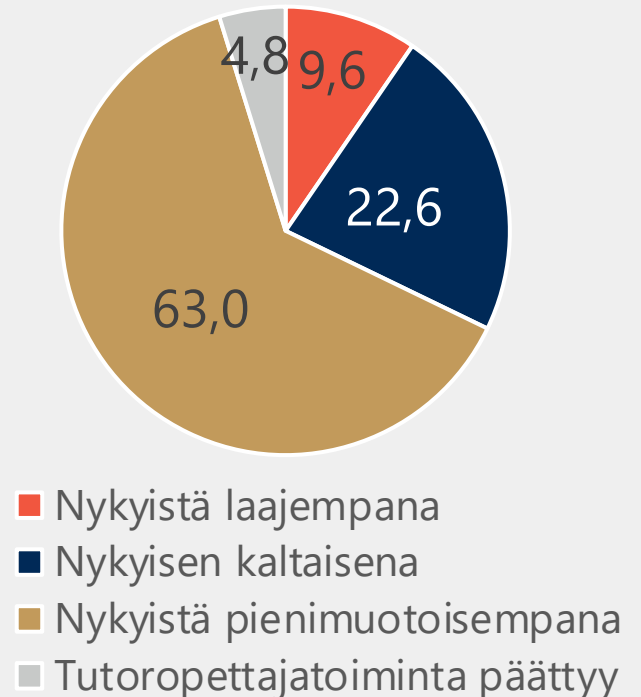
Tutoropettajatoiminnan jatkuvuus

- Rahoitettujen hankkeiden näkökulmasta tutortoiminnan kattavuus opetuksen järjestäjien joukossa varsin hyvä
- Kokemukset tutoropettajatoiminnasta pääsääntöisesti hyviä maanlaajuisesti

kuitenkin

- Tutoropettajatoiminnassa toistuu samanlainen ilmiö kuin usein valtakunnallisissa kehittämisohjelmissa: vakiinnuttamisvaiheessa toiminta supistuu tai loppuu kokonaan pienenevän tai lakkaavan avustuksen myötä

OPH-kysely 2019:
Tutoropettajatoiminta jatkuu osaltamme
valtionavustusrahoituksen päätyttyä

Miten kehittää tutoropettajatoimintaa jatkossa?

Toiminnan rahoitus ja resursointi

- Valtaosa perusopetuksen järjestäjistä on osallistunut tutoropettajatoimintaa, mutta pienempien kuntien hakuaktiivisuus tutoropettajatoiminnan valtionavustuksiin on hiipunut, miten pienemmät opetuksen järjestäjät saataisiin mukaan?
 - Vahva alueverkostotoiminta
 - Valtionavustusten kehittäminen houkuttelevaksi
- Tulosten perusteella opettajat toivoisivat lisää tunteja tutoropettajatoimintaan:
 - Pitäisikö ammatillisen kehittämisen painopistettä siirtää enemmän vertaisohjauksen puoleen täydennyskoulutuksen sijaan?
- Tutortyöhön käytetty aika on jonkin verran ylittänyt kohdennettavissa olevan ajan
 - Työn korvauksen sopimiseksi tarvitaan jatkossakin työmarkkinaosapuolten yhteisesti hyväksymä OVTES-kirjaus

Tutoropettajan tehtäväkuva

- Tutoropettaja on ennen kaikkea vertainen!
- Tutkimuksen perusteella tehtäväkuvan toivotaan kehittyvän laajemmaksi pedagogisen asiantuntijuuden tehtäväksi.
 - Ainekohtaisten sisältöjen näkökulmasta tästä voi aiheutua merkittävä haaste: löytyykö ainekohtaisia tutoropettajia riittävän läheltä?
- Tehtäväkuvan paikallinen sovellettavuus on nähty yhtenä suurimpana vahvuutena, mutta ei ongelmatonta: millä tavoin priorisoidaan tutoropettajan tehtävän sisällöt?
 - Priorisointi on tasapainoilua valtakunnallisten, paikallisten ja yksilöllisten tavoitteiden suhteen.
 - Tavoitteet tulee olla myös mitoitettu käytettävissä olevan ajan mukaan
- Yhtenä haasteena havaittiin tutoropettajan tuen kohdistaminen opettajien aitoon tarpeeseen
 - Tutoropettajien osaaminen ja opettajien tuen tarpeet tulee tehdä näkyväksi

Tutoropettajan, oppilaitosjohdon ja opetuksen järjestäjän yhteistyö

- Tutoropettajatoiminnan kannalta tärkein strategia määritellään paikallisesti, jossa sovitaan vastuunjako, resurssit, tavoitteet, toiminnan seuranta ja viestintä opetuksen järjestäjän, oppilaitosjohdon ja opettajien kesken.
- Suunnittelussa tulee huomioida toiminnan tavoitteet, oppitunneilla tapahtuvan vertaisohjauksen ja opettajien lukujärjestyksen yhteensovittaminen, sekä oppituntien ulkopuolella tapahtuva ohjaus ja koulutus.
- Paikallisissa linjauksissa voidaan hyödyntää tarvekartoituksia ja opettajien kehittämissuunnitelmia, jotta tutoropettajien tuki kohdistuu opettajien aitoon tarpeeseen.
- Toiminnan kannalta on pidetty tärkeänä opettajien ja oppilaitosjohdon vastavuoroista viestintää, jotta osapuolilla on yhteisymmärrys kehittämisen päämääristä.
- Suunnittelun ja yhteistyön suurin este on kiire.

Verkostot

- Jatkossakin paikallisen toiminnan tueksi tarvitaan vahvaa alueellista verkostotoimintaa
 - Alueellisten verkostojen tärkeimpänä tehtävänä on ollut järjestää tutoropettajille suunnattuja koulutukset, sekä tapahtumia, jotka mahdollistavat osaamisen ja kokemusten jakaminen.
- Verkostot mahdollistavat varsinkin pienemmille opetuksenjärjestäjille tutoropettajien välisen yhteistyön, jota ei välttämättä ole mahdollista järjestää kuntarajojen sisällä tai opetuksen järjestäjäkohtaisesti.